

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm III. Clericos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Notandum primò: Nominè Sacerdotis largè sumpto comprehenduntur omnes Clerici, qui in sacro ordine sunt; sed stricte ac propriè Sacerdotes dicuntur, qui sacrum Christi corpus conficiunt.

Notandum secundò: Non tantùm concubinatus Clericis, à sacris Canonibus sub censuris & pœnis inferendis, prohibetur, sed etiam familiaritas cum muliere, adeò, ut si Clericus canonicè admonitus non desistat, & contumax appareat, etiam excommunicandus sit; quo loco advertendum, quòd in tali casu familiaritatis suspectæ Clericus non punitur ob præsumptionem fornicationis, cum accidere possit, ut de ea nec inquisitio facta, nec probationes acceptæ sint, sed tantùm de conversatione, & familiaritate notoriè scandalosâ, quæ proinde in se peccatum est; & accedente monitione, si Clericus in contumacia persistat, gravius efficitur, & eò usque crescere potest, ut beneficiorum privationem, depositionem, & excommunicationem mereatur, sicuti tit. præcedenti in c. ut Clericorum. 15. dictum fuit de Clericis concubinarijs.

Notandum tertio: Si mulier delinquat cum Clerico contra Ecclesiastici Ordinis decorem, subijcitur jurisdictioni Ecclesiasticæ. Ita Abb. hic. n. 4. & Gl. recepta in c. eos 10. dist. 32. Ratio est, quia delinquit contra Ecclesiam, & contra Clerum. Accedit, quod Inson in L. nulli. n. 3. C. de iudicijs, & alij apud Menochium de arbitrijs &c. casu 371. tradunt, decens esse, ut si plures simul delinquant, ab eodem Iudice puniantur: monui tamen lib. 4. tra. 9. c. 4. n. 10. doctrinam hujus notandi apud nos in praxi non observari.

Porro, quod aliqui cum Gl. finali hic ajunt, mulierem ob tale crimen in servitutem redigendam esse, id non rectè hic dicitur, quandoquidem talis licentia ut Ecclesia mulierem unâ cum prole, ex Clerico in sacris genitâ, in servitutem redigere possit, si mulier incestas nuptias contrahere præsumpsit, non nisi in hoc casu concessa est, sicuti docet Gl. recepta in c. quidam. 30.

dist. 82. & c. 3. causa. 15. q. 8. At verò in casu nostri Capituli mulieri, quæ cum Clerico fornicata est, aut nimiam familiaritatem habet, juxta qualitatem delicti, pœna decernenda est, & olim quidem talis fornicata in Monasterium tradi debebat. fraternitatis 7. dist. 34.

CAPITVLVM III. Clericos.

PARAPHRASIS.

Si Clerici in sacris in publico concubinato reperiantur, Episcopus non debet ipsos cogere ad jurandum, quòd concubinam delerere velint, ne diaboli instinctu in idem fornicationis peccatum relapsi, perjurij etiam peccatum incurrant, sed per sententiam suspensionis, aut interdicti adigere debet Clericos ad concubinas amovendas, ita ut nulla amplius mali suspicio subesse possit; quòd si autem ad easdem concubinas redire, vel alias assumere præsumperint, tum in quosdam eorum excommunicationis sententiam proferat, ut alij horum exemplo perterriti, à talibus excessibus se contineant.

SUMMARIUM.

1. Non debet à peccatoribus, quorum recidiva timenda est, juramentum exigi de abstinendo imposterum.
2. Censuræ Concubinarijs Clericis imponenda, non statim summa esse debent, sed minores semper præmittende.
3. Et hinc in multitudine delinquentium possunt aliqui ad terrorem aliorum gravibus nonnunquam pœnis puniri, levioribus alij.

Notandum primò: à peccatoribus, quorum recidiva ob fragilitatem carnis timeri potest, non est exigendum juramentum de abstinendo imposterum, idque propter periculum perjurij, cujus materiam seu occasionem Superior aut Juxta ministrare non debet. c. ille. 5. causa 22. q. 5. Vide, quæ dixi lib. 5. tra. 6. c. 4. n. 8.

C

No-

² Notandum secundò : Prælatus contra Clericos Concubenarios, aliòsve delinquentes, plerumque non statim excommunicationis censuram minari debet, sed priùs sub suspensionis aut interdicti censura præcipere, eamque actualiter contumacibus inferre; postea verò, si adhuc in crimine perseverent, ad graviores pœnas vel censuras, videlicet excommunicationis & privationis seu depositionis devenire, prout docui *lib. 1. tra. 5. p. 2. c. 1. n. 6.* Dixi autem *plerumque*, quia in atrocibus aut valde perniciosis sceleribus majorem severitatem adhibere decet.

³ Notandum terciò : Si valde multi Clerici eodem delicti genere deliquerunt, tunc aliquibus eorum, qui graviùs peccarunt, ordinaria Ecclesiastica pœna, v. g. excommunicationis aut depositionis, inferri potest, ita ut alij horum exemplo tectantur, qui tamen non omnino impuniti abire debent, sed mitiùs castigari, *juxta c. latores 4. de Clerico excommunicato*, vide, quæ dixi *lib. 2. tra. 3. c. 12. n. 7. v. quin imò.*

CAPITULUM IV.

Sicut.

PARAPHRASIS.

Clerici in sacris Ordinibus constituti, qui concubinas habent, diligenter moneri debent ab Episcopo, ut eas removeant, & iterum non recipiant; sin autem parere contempserint, à beneficijs Ecclesiasticis usque ad satisfactionem congruam sunt suspendendi; denique, si adhuc eas retinere præsumperint, ab iisdem beneficijs in perpetuum removendi. Vide, quæ dicta sunt *in c. ut Clericorum. 13. Tit. præcedente.*

Notandum. Crescente contumaciâ crescere debet etiam pœna. Ita *Gl. finalis hic. & habetur in c. ult. in fine, ut livo non contestat. & L. relegati 4. ff. de pœnis*, ubi dicitur, quòd contumaciâ cumulat pœnam.

CAPITULUM V.

Super eo.

PARAPHRASIS.

Presbyter ab Archiepiscopo suo, eò quòd concubinam haberet, ab officio suspensus fuit, de hoc scribit Alex. tertius hîc. Si ab ipso appellatum sit, atque ad Sedem Apostolicam venire ipsum contigerit, quòd pertinaciam & audaciam ejus, prout justum fuerit, punire velit; sin verò non accesserit, tunc suspensionis censuram tandiu ab eo servari mandet Episcopus, donec concubinam dimiserit, & castè atque decenter vixerit: porrò subjungit Papa, si contingat, ut Presbyter ille litteras Apostolicas præsentet, quæ facti seriem non contineant, eas ipsi prodessè non debere.

Notandum. Litteræ de absolutione testantes nihil profunt appellanti, nisi facti species in illis exprimatur.

CAPITULUM VI.

Si autem.

PARAPHRASIS.

Scribit hîc Alex. tertius ad Londonensem Episcopum, si Clerici ejus jurisdictioni subjecti, sive in sacris Ordinibus, sive in minoribus constituti, fornicarias detineant, atque post alteram, vel tertiam monitionem, se non correxerint, ita ut aliam monitionem admittunt non videantur, tum eos Ecclesijs, vel portionibus Ecclesiarum proventibus privet, atque ab officio suspendat.

CAPITULUM VII.

Vestra.

PARAPHRASIS.

Consultus fuit Lucius tertius propter Clericos concubenarios, num eorum missas fidelibus audire liceat, quandoquidem de ea re in antiquioribus Canonibus diversa